

LUNDS
UNIVERSITET

Misstag

HUMANIST- OCH TEOLOGDAGARNA | 5-6 APRIL 2019

Misstag

Vi hoppas att årets tema inte kommer att visa sig vara ett misstag, tvärtom. Vad nu tvärtom skulle innebära i det här fallet. Att göra rätt? Vi lär oss av våra misstag, heter det ju. Ofta innebär det att vi gör annorlunda nästa gång, att vi skärper oss och undviker distraktion. Tidningarna hjälper oss ibland på vägen. *7 misstag vid sopsortering* är en typisk artikel av det slaget. Det synsättet förutsätter att misstag innebär avsteg från processer som är mer eller mindre utstakade. Men även om konsekvensen av ett misstag är oönskat, givet den plan vi hade, kan ett misstag också öppna nya dörrar. Ledarskapslitteraturen tar därför ibland avstamp i författarens *79 bästa misstag* och i romankonsten kan *fejltagelser* sätta igång de mest omvälvande förändringsprocesser.

Vissa misstag blir historiska. En del av dem inträffar i krig. En del av dem upptäcker vi inte. Båda slagen finns i konsten. Att studera dem kan lära oss mycket, liksom att studera varför vi gör dem: i språket, i undervisningen, i bedömningen av omvärlden och i tolkningen av andra. Vissa misstag kan vi eliminera i framtiden – och vissa misstag dyker ändå upp igen när vi minst anar dem.

Varmt välkomna till årets HT-dagar!

Professor Johannes Persson
 Dekanus, Humanistiska och teologiska fakulteterna

Humanist- och teologdagarna | 5–6 april

ALLA FÖRELÄSNINGAR ÄGER RUM PÅ LUX, HELGONAVÄGEN 3, LUND.

Fritt inträde – begränsat antal platser! Det går inte att boka platser till föreläsningarna – först-till-kvarn-principen gäller!

Skolor som vill besöka HT-dagarna kan läsa om *SKOLSPÅRET* – nytt för 2019 – på sidan 23 eller kontakta oss på htdagar@ht.lu.se för mer information.

Rausingföreläsare 2019 – Carsten Jensen

LÖRDAGEN DEN 6 APRIL | 12.00 | LUX AULA

Carsten Jensens författarskap har en mycket stor bredd och spänner över skönlitteratur, kulturessästik, reseskildringar och samhällsdebatt.

Oavsett genre identifierar han med osviklig blick angelägna frågor och fenomen – ofta oönskade fenomen som drabbar oss, eller dem som kommer efter oss, hänsynslöst. Det kan handla om våld i Afghanistan eller i danska skolor, eller våld på fartygens däck som i *Vi, de drucknade*, hans stora romanbygge från födelseorten Marstal, på danska Ærø. Det kan handla om individer som vill förändra, men som när de fått en chans till verklig påverkan märker att deras vilja försvagats eller tagit andra vägar. Det kan handla om klimatförändringar och främlingsfientlighet i hans journalistiska essäer. Carsten Jensen skriver ofta fram betydelsen av viljesvaghetens mekanismer och dess konsekvenser för några av de mest angelägna frågorna i vår tid. Frågorna är svåra och kräver gemensamma ansträngningar, ofta mer forskning

av såväl konstnärlig som vetenskaplig natur. Man behöver inte alltid hålla med om Carsten Jensens analyser. Men viljan att ta sig an frågorna, att visa upp dem för oss – uppförande – och att föreslå intressanta förklaringar till dem, gör Carsten Jensen till en av Nordens stora författare och samhällsdebattörer, av särskild betydelse inte minst för oss forskare och studenter i humaniora och teologi.

RAUSINGFÖRELÄSARE

Vartannat år hålls Rausingföreläsningen av en forskare inom humaniora och vartannat år av en framstående nordisk kulturpersonlighet. För föreläsningen utgår ett stipendium ur stiftelsen Elisabeth Rausings minnesfond.

Rausingföreläsare genom tiderna:

2018	Susanne Lundin	2017	Tove Marling Kallrén & Karina Klok
2016	Kim Salomon	2015	Sune Nordgren
2014	Marianne Gullberg	2013	Tonie Lewenhaupt
2012	Thomas Kaiserfeld	2011	Bo Hagström
2010	Erik Hedling	2009	Kristina Lugn
2008	Suzanne Schlyter	2007	Zanyar Adami
2006	Sven Strömqvist	2005	Elin "Grynet" Ek & Maria Örtengren
2004	Eva Rystedt	2003	Lukas Moodysson
2002	Jan Hjärpe	2001	Ola Billgren
2000	Sten Åke Nilsson & Christer Platzack	1999	Jesper Svenbro
1998	Eva Österberg	1997	Gunilla von Bahr
1996	Peter Gärdenfors	1995	Bo Strömstedt
1994	Sven Tägil	1993	Kirsten Hastrup
1992	Anders Piltz	1991	Kerstin Ekman
1990	Kristian Gerner	1989	Sven Delblanc
1988	Kristina Lindell	1987	Ulf Teleman
1986	Orvar Löfgren	1985	Carl Fehrman

Programöversikt – fredag 5 april

FÖRELÄSNINGAR I LUX AULA SAMT I LUX:C121 OCH LUX:C126

9.15–9.40

Bonnie Clementsson | *Fatala misstag – svenska straffångars väg mot livstids straffarbete under tidigt 1800-tal* | LUX aula

Erik Zillén | *Misstagets estetik i dokumentärromanen Legionärerna (1968)* | LUX:C121

Cecilia Hildeman Sjölin | *Gotiken återuppstånden eller ett gruvligt misstag?* | LUX:C126

10.00–10.25

Lovisa Brännstedt och Fredrik Ekengren | *Försummelse, svek och bakhåll – Roms nederlag i Teutoburgerskogen* | LUX aula

Marie Källkvist och Henrik Gyllstad | *English Only på högstadiet – misstag eller möjlighet, eller både och?* | LUX:C121

Björn Fritz | *Hur buggen i maskinen blir till konst* | LUX:C126

10.45–11.10

Samuel Byrskog | *Jesus fatala misslyckande* | LUX aula

Erik J. Olsson | *Tillbakadragandets olidliga tristess – varför återtagna vetenskapliga artiklar är ett problem för Google* | LUX:C121

Emma Severinsson | *Misstaget att gifta sig – kärlek och singelskap under 1920-talet* | LUX:C126

11.00–13.00

HUMANISTLABORATORIET – VISNING AV EYE TRACKING | LUX FOAJÉ

Lär dig mer om syn, visuell uppmärksamhet och ögonrörelser genom att testa olika typer av ögonrörelsemätare.

Läs mer på sidan 13.

11.30–11.55

Cathrine V. Felix | Misstag med och utan ursäkt | LUX aula

Jan Schwarz | Yiddish – a Minority Language in Sweden | LUX:C121

Solfrid Söderlind | Konstens ångervecka? Riskfyllda köp i konstens värld | LUX:C126

13.00–15.00

ROBOTLABBET – ÖPPET HUS | LUX:B457 (PLAN FYRA I HUS B)

Kom förbi robotlabbet och lär er mer om våra humanoidrobotar!

Läs mer på sidan 14.

13.15–13.40

Max Liljefors | Berömda misstag i konsthistorien – ett urval | LUX aula

Thomas Olsson | Be Kind to My Mistakes | LUX:C121

Katarzyna Bobrowicz | Mistakes as an Adaptation – Capability of Mistakes May Help Us Survive | LUX:C126

14.00–14.25

Victoria Johansson | Misstagen vi aldrig ser – om allt som skrivs och suddas ut | LUX aula

Tommy Bruhn | Dåligiver och fuluppvisning – vad retoriklärare trott vara misstag | LUX:C121

Kristofer Hansson | Misstag som motstånd | LUX:C126

14.45–15.10

Henrik Gerding | Fel i rättan tid – om ursprunget till den julianska kalendern | LUX aula

Agnes Malmgren | Felaktigt fördömd? Om minnesarbete och lokal aktivism i Polens "första socialistiska stad" | LUX:C121

Programöversikt – lördag 6 april

FÖRELÄSNINGAR I LUX AULA OCH LUX:C121

10.00–10.25

Jonas Granfeldt och Karin Johansson | **Genom misstag föds poeten i dig – om fel och rätt i språk och musik** | LUX aula

Martina Björk | **En dikt och ett misstag** | LUX:C121

10.40–11.05

Lynn Åkesson | **Framtiden i backspegeln – klassiska misstag i framtidsförutsägelser** | LUX aula

Mette Hildeman Sjölin | **Shakespeares misstag – en förväxlingstragedi** | LUX:C121

11.20–11.45

Sanimir Resic | **Jugoslavien – ett dubbelt misstag** | LUX aula

Marit Julien | **Ungdomliga misstag eller en ny grammatik?** | LUX:C121

12.00–13.00

Rausingföreläsning med Carsten Jensen | **Fejltagelser** | LUX aula

Program – fredag 5 april

FÖRELÄSNINGAR I LUX AULA SAMT I LUX:C121 OCH LUX:C126

9.15–9.40

• LUX aula

FATALA MISSTAG – SVENSKA STRAFFÅNGARS VÄG MOT LIVSTIDS STRAFFARBETE UNDER TIDIGT 1800-TAL

Omkring sekelskiftet 1800 ökade brottsligheten, fattigdomen och prostitutionen i Sverige. De ökande samhällsproblemen härleddes främst till moraliska brister i de lägre samhällsskikten, och en rad reformer infördes inom rättsväsende och fattigvård i syfte att fostra underklassen till goda samhällsmedborgare. Samhällsreformerna grundade sig på nya vetenskapliga insikter om den mänskliga naturen. Stereotypiska beskrivningar av brottslingar som ointelligenta, omoraliska och lata spreds som vetenskapliga sanningar i vetenskaplig och populär litteratur. Frågan är hur väl denna beskrivning stämde in på verkliga människor.

Bonnie Clementsson är forskare i historia vid Historiska institutionen.

• LUX:C121

MISSTAGETS ESTETIK I DOKUMENTÄRROMANEN *LEGIONÄRERNA* (1968)

I Per Olov Enquists dokumentärroman om baltutlämningen 1946 spelar misstaget en viktig roll. Misstag begås både av de baltiska militärflyktingarna och av de svenska beslutsfattarna. Men ständiga misstag gör också undersökaren, Enquists alter ego, som är i färd med att ta reda på sanningen om krigsfångarnas utlämning till Sovjetunionen. Ur kedjan av misstag alstras stora delar av den konstnärliga energi som gör *Legionärerna* till en spännande och mångtydig roman.

Erik Zillén är docent i litteraturvetenskap vid Språk- och litteraturcentrum.

- LUX:C126

GOTIKEN ÅTERUPPSTÅNDEN ELLER ETT GRUVLIGT MISSTAG?

Under det senaste decenniet har den gotiska katedralen i Chartres genomgått en omfattande restaurering som gett eko långt utanför Frankrikes gränser. Reakti-
onerna har varit starka, både för och emot det som skett. Målsättningen har varit att
återskapa den katedral som en besökare kring år 1200 mötte. Har man lyckats med
det? Kan man lyckas med det? Vilka värden kan gå förlorade och vem har rätt att ha
en mening kring en byggnad som Chartreskatedralen?

Cecilia Hildeman Sjölin är universitetslektor i konsthistoria och visuella studier vid
Institutionen för kulturvetenskaper.

10.00–10.25

- LUX aula

FÖRSUMMELSE, SVEK OCH BAKHÅLL – ROMS NEDERLAG I TEUTOBURGERSKOGEN

År 9 e.Kr. begick den romerske befälhavaren Publius Quinctilius Varus det fatala
misstaget att tro att Rom hade säkrat de tidigare barbariska områdena norr om
Rhen. Istället hade han, tillsammans med tre legioner, lurats in i det perfekta
bakhållet. Som en konsekvens av det förödande nederlaget övergav Rom alla planer
på fortsatta erövringar österut. Samtidigt grundlades legenden om den germanske
ledaren Arminius som skulle komma att väcka genklang ända in i modern tid.

Lovisa Brännstedt är forskare i antikens kultur och samhällsliv. Fredrik Ekengren
är universitetslektor i arkeologi. Båda är verksamma vid Institutionen för arkeologi
och antikens historia.

- LUX:C121

ENGLISH ONLY PÅ HÖGSTADIET – MISSTAG ELLER MÖJLIGHET, ELLER BÅDE OCH?

Undervisning i engelska präglas ofta av ett ideal där läraren uteslutande pratar
engelska. Även om det är bra att prata så mycket engelska som möjligt kan följden

bli att förkunskaper som eleverna har i andra språk inte används. I Sverige ryms nu
alltfler olika språk bland eleverna. Hur gör erfarna högstadielärare? Använder de
English Only i flerspråkiga klassrum? Uppmuntrar de till användning av andra språk?
Vilken uppfattning har elever med olika språklig bakgrund om engelsklärares val av
språk på lektionerna?

Marie Källkvist och Henrik Gyllstad är docenter i engelska vid Språk- och littera-
turcentrum.

- LUX:C126

HUR BUGGEN I MASKINEN BLIR TILL KONST

Maskinen som slutar fungera kan få den lugnaste människa rasande. Men med ett
kreativt förhållningssätt kan det istället bli till konst om våra allt mer teknikberoende
liv. I datorer som kraschar, i spel med buggar och i bilder som glitchar kan vi få syn
på teknikens realiteter: det är misstagen i maskinen som tvingar oss att begripa hur
den verkligen fungerar och vad den gör med oss.

Tjugo minuter om konst baserad på tekniska misstag, buggar och maskinernas
undermedvetna.

Björn Fritz är universitetsadjunkt i konsthistoria och visuella studier vid Institutionen
för kulturvetenskaper.

10.45–11.10

- LUX aula

JESUS FATALA MISSLYCKANDE

Det sista man tyckte sig höra vid Jesus död var hans rop "Min Gud, min Gud varför
har du övergivit mig". Var det så att Jesus trodde att han misslyckats? Tidigt slätade
man över detta rop och ersatte det med andra mer triumferande dödsrop och snart
kom hela händelsen på korset att tolkas som ett uttryck för Guds vilja till försoning.
Men att hängas upp på en påle eller ett korsliknande föremål, död eller levande,
var i allmänhet betraktat som ett förnedrande nederlag för den kriminelle eller som
en död under Guds förbannelse. Kan det vara så att Jesus sista rop verkligen var ett

uttryck för misslyckande, att han inte kommit över sina tvivel och gav upp, och i så fall varför? Och hur kom det sig då att man tidigt förvandlade nederlaget till triumf, eller, att nederlaget blev lika med triumf?

Samuel Byrskog är professor i Nya testamentets exegetik vid Centrum för teologi och religionsvetenskap.

- **LUX:C121**

TILLBAKADRAGANDETS OLIDLIGA TRISTESS – VARFÖR ÅTERTAGNA VETENSKAPLIGA ARTIKLAR ÄR ETT PROBLEM FÖR GOOGLE

Hur ska vetenskaplig information hanteras på nätet? Vad ska vara synligt och varför? Svaret tycks självklart: vetenskapen ska vara synlig, inte ovetenskapen. Men verkligheten ser annorlunda ut. I föredraget tar jag upp vetenskapliga artiklar som efter misstag eller forskningsfusk återtagits som ett problem för Google. Jag visar att den ursprungliga informationen om artikeln kan rankas högre av Google och alltså vara mer synlig än den viktigare informationen om återtagandet. Grunden till detta föranleder reflektioner kring fundamentala epistemologiska begränsningar hos dagens sökmotorer.

Erik J. Olsson är professor i teoretisk filosofi vid Filosofiska institutionen.

- **LUX:C126**

MISSTAGET ATT GIFTA SIG – KÄRLEK OCH SINGELSKAP UNDER 1920-TALET

1920-talet inleds med att svenska kvinnor för första gången får rösta, dessutom öppnas arbetsmarknaden upp och nya äktenskapslagar har stiftats. När kvinnor får större chans att försörja sig lockar inte äktenskapet i lika hög grad som tidigare, och i tidens veckopress diskuteras frågan om att vara singel eller fru. Kvinnor avråder sina ogifta medsystor från att begå misstaget att gifta sig medan andra undrar om det kanske snarare är ett misstag att tacka nej till ett frieri?

Emma Severinsson är forskare i historia vid Historiska institutionen och lärare i modevetenskap vid Institutionen för kulturvetenskaper.

11.00–13.00

HUMANISTLABORATORIET – VISNING AV EYE TRACKING | LUX FOAJÉ

En ögonrörelsemätare används för att mäta hur ögonen rör sig när man betraktar något. Tekniken används idag av forskare inom många olika områden, t.ex. för att studera läsprocesser, för att diagnosticera neurologiska sjukdomar, eller för att interagera med datorer. På HT-dagarna kommer besökarna få chansen att lära sig mer om syn, visuell uppmärksamhet och ögonrörelser genom att testa olika typer av ögonrörelsemätare. Forskare vid Humanistlaboratoriet kommer att berätta om sin forskning (och sina misstag), samt svara på frågor om tekniken.

11.30–11.55

- **LUX aula**

MISSTAG MED OCH UTAN URSÄKT

Då Margarita Johansen vaknade från narkosen förstod hon att läkarna opererat fel fot. Läkarna ursäktade sig med att det var fredag. Misstag förekommer i otaliga varianter, ursäkter likaså. Ofta nöjer man sig med "shit happens!", eller låtsas som om ingenting har hänt. Advokater, politiker, läkare – och folk i allmänhet – ogillar att erkänna misstag. Av och till känns det bäst att ge andra, eller något annat, som en veckodag, skulden. När och hur ber vi eller låter vi bli att be om ursäkt och vilka slag av ursäkter för misstag är egentligen acceptabla?

Cathrine V. Felix är universitetslektor i mänskliga rättigheter vid Historiska institutionen och lärare i praktisk filosofi vid Filosofiska institutionen.

- **LUX:C121**

YIDDISH – A MINORITY LANGUAGE IN SWEDEN

How did Yiddish become one of five official minority languages in Sweden? This lecture will outline the political, cultural and linguistic factors which made Yiddish

a government sponsored language in Sweden. What are the prospects for the revitalization of Yiddish in the 21th century?

Jan Schwarz är universitetslektor i jiddisch vid Språk- och litteraturcentrum.

Föredraget hålls på engelska.

• **LUX:C126**

KONSTENS ÅNGERVECKA? RISKFYLLDA KÖP I KONSTENS VÄRLD

Få köpsituationer är så nervkittlande som när kända konstnärers verk går på auktion. Hösten 2017 bytte målningen *Salvator Mundi* ägare i en dramatisk budgivning på Christie's i New York för 450 miljoner dollar. Varför? Därför att verket förklarats vara av Leonardo da Vinci. Men om det inte stämmer? Förra året bytte Banksy's *Girl and Balloon* ägare i en budgivning som avslutades med att konstverket strimlade sig självt. Vad händer när köparen ångrar sig? Har hen begått sitt livs misstag?

Solfrid Söderlind är professor i konsthistoria och visuella studier vid Institutionen för kulturvetenskaper.

13.00–15.00

ROBOTLABBET – ÖPPET HUS | LUX:B457 (PLAN FYRA I HUS B)

Kognitionsvetarna visar humanoidrobotar och berättar om sin verksamhet. Robotikgruppen består av forskare och masterstudenter vid Avdelningen för kognitionsvetenskap. De bygger humanoida robotar som används för att studera kognitiv utveckling och social interaktion. Forskarna är speciellt intresserade av hur människors syn, uppmärksamhet och inlärningsförmågor fungerar i hjärnan och hur dessa kan reproduceras i robotar.

13.15–13.40

• **LUX aula**

BERÖMDA MISSTAG I KONSTHISTORIEN – ETT URVAL

Om Sigmund Freud bara inte slarvat med italienskan hade han kanske blivit en inflytelserik konstskribent. Men ett litet misstag i översättningen till tyska av Leonardo da Vincis dagböcker fick fatala konsekvenser och bragte vanära över honom. Det dröjde årtal innan han skrev om konst igen, då om Michelangelo – och för säkerhets skull under pseudonym. Freud är inte ensam om att ha begått misstag som givit eko genom konsthistorien. Från antiken till idag har berömda personer gjort tabbar som lär oss såväl om konsten som om konstnärers och konnässlörers hybris. Det här föredraget presenterar några särskilt sedelärande exempel.

Max Liljefors är professor i konsthistoria och visuella studier vid Institutionen för kulturvetenskaper.

• **LUX:C121**

BE KIND TO MY MISTAKES

Musikhistorien är full av misstag. Några av dem bör glömmas så snart som möjligt, en del har visat sig användbara, ytterligare andra bör vi vara djupt tacksamma för.

Med exempel hämtade från olika typer av musik behandlas livsavgörande musikmisstag som:

- När är en felpelning egentligen helt rätt? Eller värre än den brukar vara?
- Hur kan en kortslutning vara nyttig?
- Kan det vara befogat för en assistent att överfalla sin högsta chef?

Thomas Olsson är universitetsadjunkt i musikvetenskap vid Institutionen för kulturvetenskaper.

• **LUX:C126**

MISTAKES AS AN ADAPTATION – CAPABILITY OF MISTAKES MAY HELP US SURVIVE

Learning from mistakes is key for my job. And as my mistakes always come with some sort of showering with cold water, pinching or scratching, I have to learn fast. This

need of quick adaptation has inspired me to have a closer look at a possible adaptive function of other mistakes: those that affect human and animal memories. We could always be right about what happened in the past, but at what price? Let's find out!

Katarzyna Bobrowicz är doktorand i kognitionsvetenskap vid Filosofiska institutionen.

Föredraget hålls på engelska.

14.00–14.25

• LUX aula

MISSTAGEN VI ALDRIG SER – OM ALLT SOM SKRIVS OCH SUDDAS UT

Att lära sig utnyttja skriftens möjligheter kan sägas vara det ultimata sättet att dra fördel av sina misstag: i din färdiga text kommer ingen att se dina ändringar, vilka stycken du flyttat, eller hur länge du pausade för att hitta den rätta formuleringen. Föredraget diskuterar det paradoxala i att det inte är nybörjare utan erfarna skribenter som ändrar mest i sina texter.

Victoria Johansson är universitetslektor i allmän språkvetenskap vid Språk- och litteraturcentrum.

• LUX:C121

DÅLIGIVER OCH FULUPPVISNING – VAD RETORIKLÄRARE TROTT VARA MISSTAG

I sitt självpåtaga uppdrag att skola ungdomen till fulländade talare, har retoriklärare sedan antiken varit noga med att nedteckna och klassificera misstag i argumentation och uttryckssätt. Men det opassande kan ibland vara mycket passande, när det gäller att vara övertygande. I denna presentation gör vi en resa genom vad skolböcker i retorik genom tiderna diskuterat som misstag, och ser exempel på talare som använt språkliga olater till sin fördel.

Tommy Bruhn är doktor i retorik vid Institutionen för kommunikation och medier.

• LUX:C126

MISSTAG SOM MOTSTÅND

Ett misstag kan enkelt förklaras genom att riktas inåt och skuldbelägga individen. Upprepas detta sätt att förklara ett misstag riskerar det att internaliseras, och individen kommer att handla utefter skuld och skam. Men förklaringen kan också riktas utåt, mot samhället. Individen kommer då att säga till sig själv: "det här är inte mitt misstag, det är samhället som brister". Det blir istället en kamp i vardagen mot samhällets tillkortakommanden – ett emancipatoriskt motstånd. Hur kan detta motstånd förstås?

Kristofer Hansson är docent i etnologi vid Institutionen för kulturvetenskaper.

14.45–15.10

• LUX aula

FEL I RÄTTAN TID – OM URSPRUNGET TILL DEN JULIANSKA KALENDERN

Tideräkning och kalendrar har alltid orsakat mycket huvudbry. Genom historien har människan på olika sätt försökt harmonisera astronomiska cykler med religiösa traditioner och samhällliga behov, mer eller mindre framgångsrikt. Svårigheterna med att uppnå en korrekt och välfungerande tideräkning har inte endast legat i bristande astronomisk kunskap – denna var förvånansvärt stor under antiken – utan berodde också på politiska och administrativa faktorer. Var det då felberäkningar, försummelse eller medveten manipulation som gav romarna ett år som varade i 445 dagar?

Henrik Gerding är docent i antikens kultur och samhällsliv vid Institutionen för arkeologi och antikens historia.

• LUX:C121

FELAKTIGT FÖRDÖMD? OM MINNESARBETE OCH LOKAL AKTIVISM I POLENS "FÖRSTA SOCIALISTISKA STAD"

Nowa Huta grundades 1949 som en socialistisk mönsterstad, vars invånare, byggnader och stålverk skulle symbolisera den polska folkrepubliken. Men det blev inte

riktigt som makthavarna hade tänkt sig. Under de kommande decennierna jäste här ett motstånd mot regimen och under 1980-talet växte Nowa Huta fram som ett av Solidaritetsrörelsens starkaste fästen. Efter 1989 förpassades platsen till historiens skräphög, vilket i sin tur triggade motreaktioner från lokala aktivister som ömmade för Nowa Hutas brokiga och besvärliga minnen. I min presentation berättar jag mer om dessa aktivisters engagemang för den före detta socialistiska mönsterstaden.

Agnes Malmgren är universitetslektor i Europastudier vid Språk- och litteraturcentrum

KRISTOFER HANSON – FOTOGRAFEN BAKOM ÅRETS OMSLAG

Att bestiga en brant hög en varm vårdag kan kännas som ett misstag. Det är jobbigt, men trappan uppåt kan också vara vägen framåt. Väl där uppe får man en annan överblick. Bilden på årets program är tagen en sådan vårdag vid det danska världsarvet Jellingemonumenten och föreställer en av Jellingehögarna. Högarna vid Jellinge är de största och högsta i Danmark från förkristen tid och är ungefär 10 meter höga. Att bestiga dessa ger en god överblick över detta fantastiska världsarv.

Kristofer Hansson är fotograf och docent i etnologi, verksam vid Institutionen för kulturvetenskaper.

Program – lördag 6 april

FÖRELÄSNINGAR I LUX AULA OCH LUX:C121

10.00–10.25

• LUX aula

GENOM MISSTAG FÖDS POETEN I DIG – OM FEL OCH RÄTT I SPRÅK OCH MUSIK

Obehaget i att försöka tala ett främmande språk och hela tiden vara rädd för att säga fel ord kan kanske jämföras med den skräck många känt när de i barndomen spelat ett instrument och upplevt felsepningarnas fasor. Språk och musik har många likheter; de är system för kommunikation av känslor, tankar och erfarenheter, och måste ha gemensamma referensramar för att fungera. Men forskning inom båda dessa områden visar på hur "felen" och "misstagen" kan förstås som kreativa öppningar och tecken på lärande. Språket kan förnyas när vi misslyckas med att göra rätt. Ett musikaliskt "jollrande" ger konstnärlig expansion.

Jonas Granfeldt är professor i fransk språkvetenskap vid Språk- och litteraturcentrum. **Karin Johansson** är professor i konstnärlig forskning i musik vid Musikhögskolan i Malmö. De är båda medlemmar av den akademiska tankesmedjan LU Futura.

• LUX:C121

EN DIKT OCH ETT MISSTAG

Den romerske poeten Ovidius (43 f.Kr.–17 e. Kr.) blev av kejsar Augustus förvisad från Rom till en ort vid Svarta havet. I sin exilpoesi beklagar han sitt öde och försöker förmå kejsaren att ta tillbaka sitt beslut. Vad var den egentliga orsaken till den påbjudna landsflykten? I föredraget letar jag efter svar i Ovidius egen poesi.

Martina Björk är forskare i latin vid Språk- och litteraturcentrum.

10.40–11.05

- LUX aula

FRAMTIDEN I BACKSPEGELN – KLASSISKA MISSTAG I FRAMTIDSFÖRUTSÄGELSER

Varför är det så svårt att förutsäga framtiden? Kanske för att förutsägelserna utgår från samtidens ideal och värderingar och gör misstaget att helt enkelt extrapolera det som redan finns. Den här föreläsningen handlar om fantastiska farkoster och storslagna tekniska visioner men också om vardagsliv och könsroller. Och det mest anmärkningsvärda är kanske inte att de flesta framtidsförutsägelser slår fel utan att några faktiskt infrias.

Lynn Åkesson är professor i etnologi och verksamhetsansvarig för Lunds universitets tankesmedja LU Futura.

- LUX:C12I

SHAKESPEARES MISSTAG – EN FÖRVÄXLINGSTRAGEDI

Många av Shakespeares komedier bygger på misstag och förväxlingar, men sådana äger rum även i tragedierna. På senare år har författare ibland drivits av frustration över dessa misstag och hittat på kreativa sätt att "rätta till" dem. Men vad säger detta oss om bedömning av rätt och fel som ett sätt att förhålla sig till litteratur? Och vems är egentligen misstagen?

Mette Hildeman Sjölin är forskare i engelsk litteraturvetenskap vid Språk- och litteraturcentrum.

11.20–11.45

- LUX aula

JUGOSLAVIEN – ETT DUBBELT MISSTAG

Efter första världskriget grundades det första Jugoslavien, det så kallade Serbernas, kroaternas och slovenernas kungarrike, och efter andra världskriget grundades det

andra Jugoslavien som en kommunistisk federation. Båda staterna fick abrupta slut som resulterade i krig, etnisk rensning och folk mord. Hur kunde misstaget att skapa denna dysfunktionella stat göras två gånger? Och vilket är arvet från 1900-talets Jugoslavien?

Sanimir Resic är docent i Europastudier vid Språk- och litteraturcentrum.

- LUX:C12I

UNGDOMLIGA MISSTAG ELLER EN NY GRAMMATIK?

En undersökning av texter skrivna av svenska niondeklassare visar att de inte så sällan använder *hans*, *hennes* eller *deras* där man i det etablerade språkbruket istället skulle ha *sin*, *sitt* eller *sina*, som i *De var upptagna med deras datorer*. Det sker dock inte helt slumpmässigt. Intressant nog gör de det oftast efter prepositioner, som i exemplet, och man kan därmed ana att ett nytt grammatiskt system håller på att växa fram.

Marit Julien är professor i nordiska språk vid Språk- och litteraturcentrum.

12.00–13.00

RAUSINGFÖRELÄSNING MED CARSTEN JENSEN | Fejltagelser | LUX AULA

Carsten Jensen – en av Nordens stora författare och samhällsdebattörer – föreläser på årets tema.

Övriga programpunkter

BOKFÖRSÄLJNING

HT-biblioteken anordnar bokförsäljning och -utställning i LUX-foajén. Välj bland nya publikationer av forskare inom humaniora och teologi samt bland utgallrade dubletter ur bibliotekens samlingar.

UTSTÄLLNINGAR PÅ HT-BIBLIOTEKEN

LUX- och SOL-biblioteken bjuder in till varsin utställning som anknyter till årets tema: på LUX fördjupar vi oss i "Happy little accidents", alltså misstag som förde med sig något positivt. På SOL-biblioteket ger vi exempel på en av källorna till misstag när vi lär oss nya språk, nämligen "Falsa vänner". Välkomna att titta, låna böcker och läsa!

Mer information om HT-dagarna finns på www.ht.lu.se/htdagar.

Nytt för i år – Skolspåret

Skolspåret består av utvalda föreläsningar från HT-dagarnas ordinarie program. På dessa föreläsningar går det att reservera platser i förväg. Elever och lärare är givetvis fortfarande lika välkomna till föreläsningarna i det ordinarie programmet (men det går inte att reservera platser på dem). I *Skolspåret* erbjuds också pass med information om programstudier och om möjligheter till utbytesstudier vid HT samt information från Humanistiska och teologiska studentkåren (HTS).

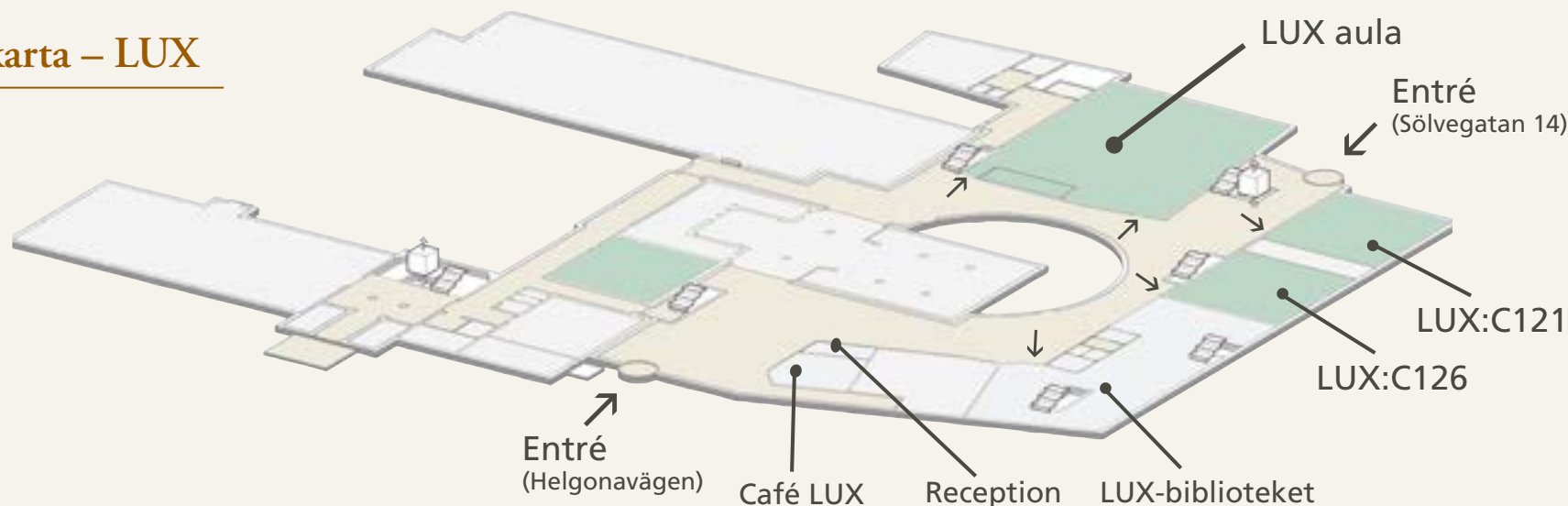
Utförligare beskrivning av *Skolspåret* finns på www.ht.lu.se/htdagar. För frågor och bokning av platser kontakta: htdagar@ht.lu.se

PROGRAM – SKOLSPÅRET I HÖRSALEN PÅ SOL

9.15–9.40:	Försummelse, svek och bakhåll – Roms nederlag i Teutoburgerskogen
10.00–10.25:	Framtiden i backspegeln – klassiska misstag i framtidsförutsägelser
10.45–11.10:	Misstagen vi aldrig ser – om allt som skrivs och suddas ut
11.30–11.55:	Misstaget att gifta sig – kärlek och singelskap under 1920-talet
12.30–13.45:	Utbytesstudier vid HT Kurser och program Information från studentkåren Information om Kandidatprogrammet i mänskliga rättigheter OBS! Informationspasset hålls i LUX:B336
13.15–13.40:	Misstag som motstånd

Översigtskarta – LUX

PLAN 1

HITTA TILL LUX

Information om hur du hittar till LUX finns här: www.ht.lu.se/kontakt/hitta-hit – Lokalbuss linje 1 stannar söder om LUX – hållplats Sölvegatan.

SKOLBESÖK

Skolklasser är välkomna att besöka Humanist- och teologdagarna på LUX – det finns dessutom möjlighet att boka platser på ett separat Skolspår på SOL – se sidan 23 i programmet eller kontakta oss för mer information på htdagar@ht.lu.se

FLER EXEMPLAR

Detta program finns att hämta i universitetets huvudbyggnad, på Akademiska föreningen och på turistbyrån i Lund. Det går också att beställa program genom Kansli HT, Gisela Lindberg, tel. 0733-99 82 11, e-post: htdagar@ht.lu.se. Programmet finns också på www.ht.lu.se/htdagar